

ASAS Arkitektur AS
2304 HAMAR
svein.hoelseth@as-as.no

Kopi:
Stange kommune, post@stange.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

10.03.2023

Høringsuttalelse, varsel om planoppstart av områderegulering Viksjordet, Tangen, Stange kommune.

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø- og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlaug, Bygdeungdomslaget og Bygdekvinnelaget.

Jordvernalliansen viser til brev av 9. februar med varsel om planoppstart av områdereguleringsplan for Viksjordet på Tangen i Stange kommune, med høringsfrist 10. mars.

Planområdet omfatter ifølge planforslaget ca. 240 dekar totalt. Det er ikke spesifisert hvor mye av dette som er dyrket mark, men utfra NIBIO sine gårdskart består anslagsvis ca. 110 dekar av planområde av dyrket mark. Store deler av det resterende planområdet består av Måsåbekken, Vikselva og Mjøsa, og er klassifisert som naturtype «åpen flommark».

Jordvernalliansen har ved flere anledninger de siste åra etterlyst framdrift for utbygging av tettstedet Tangen, først og fremst for å avlaste presset mot matjorda andre steder i Stange kommune (les: Ottestad). Det er opplagt at ny togstasjon på Tangen, med kort avstand til Gardermoen og Oslo sørover, og Hamar nordover må utnyttes langt bedre enn Stange kommune hittil har evnet. Vi mener imidlertid det blir helt feil at denne utviklingen skal skje på dyrka mark. Vår klare oppfatning er at Tangen har flust med utbyggingsområder og -muligheter UTEN å ta av verdifull dyrket mark. Rundt dagens Tangen sentrum ligger områder med skog- og berggrunn, som er velegnet for utbygging. Dette har Jordvernalliansen i Innlandet pekt på også tidligere. Kommunedelplanen har lagt opp til utbygging i Øvre Vikslia, på Hovshagan sør og på Formosa/Saxrud. Ved å ta i bruk utbyggingsområder her, kan en unngå å ta av dyrket mark.

Vi er selvsagt kjent med at kommunestyret gjorde vedtak i kommunedelplanen (KDP) for Tangen i 2014, og senere i kommuneplanens arealdel i 2019, om at den dyrka marka i planområdet avsettes til boligbebyggelse. Jordvernalliansen vil likevel minne om at det har skjedd svært mye i forhold til jordvern i løpet av åra som er gått siden disse vedtakene ble gjort.

Stortinget strammet i juni 2021 inn det nasjonale jordvernmålet til at maksimalt 3.000 dekar dyrket mark skal omdisponeres årlig. Det jobbes nå med en ny nasjonal jordvernstrategi som skal vedtas i Stortinget våren 2023, hvor det forventes at årlig omdisponering skal ned til 2.000 dekar. Omdisponeringen skal dermed ned betydelig de neste åra. Derfor må norske kommuner nå la være å legge boligområder og næringsarealer på dyrket mark. Uten en tydelig politikk på dette området, vil det ikke være mulig å nå Stortingets nye jordvernmål. Vi vil minne om at matjord er en knapphetsressurs, og at kun 3 prosent av Norges landareal er dyrket mark.

Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av jordvernstrategien. Den kraftige innstrammingen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftmål.
- I felles brev fra Landbruks- og Matdepartementet og Kommunal- og Distriktsdepartementet 23. mars 2022 oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark. I brevet fra regjeringen oppfordres kommunene også til å gå gjennom sine allerede vedtatte planer for å finne tidligere omdisponerte arealer som står urørt og som det er mulig å **tilbakeføre** til LNF-område.

Jordvernalliansen kan ikke akseptere nedbygging av matjord ut fra kortsiktige markedsmessige forhold. Utparsellering av dyrka mark til eneboligtomter bør være et avslutta kapittel i Norge, og dermed også på Tangen. Det er åpenbart mulig å finne alternative arealer for boligbygging i akseptabel avstand fra Tangen sentrum. Kombinert med å anlegge arealbesparende løsninger for gang- og sykkelvei til den nye jernbanestasjonen, vil dette gi en utbygging av Tangen som er positiv også for jordvernet.

Hvis en likevel velger å vedta områdeplanen slik den foreligger, må det stilles svært strenge krav til neste planfase. For det første må det kreves en detaljreguleringsplan. Her må det stilles krav om at det utarbeides en matjordplan. Matjorda på Viksjordet er klassifisert som «svært god» og «god» (ref. NIBIO

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET

HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD

2322 RIDABU

TLF: 62 55 53 10

EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NONETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

jordsmonnsskart). Matjorda må derfor flyttes og brukes til matproduksjon i tilliggende områder. Dette må utføres på en jordfaglig korrekt måte, under kyndig veiledning av fagpersoner i NIBIO. Kostnader må selvsagt dekkes av utbygger.

I KDP for Tangen stilles det krav til arealutnyttelse av boligbygging på Viksjordet (B4b, B4c, B4d og B4e), med henholdsvis 2-3 og 4 boenheter pr. dekar. Dette kravet må skjerpes til minst 4 boenheter pr. dekar for hele området, i tråd med innskjerping av nasjonale føringer. Det hevdes i følgebrevet til planforslaget, at omfanget av boligbebyggelse vil bli avgjort i planprosessen og at det kan bli aktuelt å vurdere å regulere arealer til offentlig/privat tjenesteyting, nærbutikk og annen næring som utleie-kontor/-møterom m.m. Dette er ikke i tråd med bestemmelsene i KDP, og vi ber politikerne være tydelige på kravet om høy arealutnyttelse.

Jordvernalliansen vil primært sterkt oppfordre politikerne i Stange til å avvise den framlagte områdeplanen, og at den dyrka marka i planområdet tilbakeføres til landbruk (LNF), i tråd med oppfordringen i regjeringens brev av 23. mars 2022. Sekundært må det stilles strenge krav hvis en velger å gå videre med regulering av planområdet. Det må utarbeides en detaljert matjordplan, og bestemmelsene i KDP om høy arealutnyttelse må følges opp i detaljreguleringsplanen.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr

Innlandet Bondelag

Odd Erik Kokkin

LO i Innlandet

Stephan Viehmann

Naturvernforbundet i Innlandet

Lars Arne Mjørslund

Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET